

3. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a
„[nemzeti érték megnevezése]”
Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvételéhez**

Készítette:

Szőregi Virág- Dísznövény ÁFÉSZ
Rózsavölgyi József Szeged város Fideszes képviselője

Szeged-Szőreg, 2018. július 3.

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Szőregi Virág- Dísznövény ÁFÉSZ

2. A javaslatot benyújtó személy, vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Mészlényi Ferenc
Levelezési cím: 6771 Szeged, Hősök tere 5.
Telefonszám: +36 30 244 7287
E-mail cím: szoreg.rozsa@vnet.hu

Név: Rózsavölgyi József
Levelezési cím: 6771 Szeged, Hősök tere 5.
Telefonszám: +36 20 431 0558
E-mail cím: rozsavolgyi.j@freemail.hu

Név: Gálné Bakos Hajnalka
Levelezési cím: 6771 Szeged, Hősök tere 5.
Telefonszám: +36 30 965 0204
E-mail cím: galhajnalka@invitel.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☒ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése

„Szőregi rózsató”

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A „virágok királynője” címmel i.e. 600 évvel Szapphó illette a rózsát. E büszke címet azóta sem hódította el más. A rózsza a legnépszerűbb virágok egyike, keleten és nyugaton egyaránt kultusza van.

Európa szívében, a Kárpátok hegyeitől körülölelt tájon olyan klimatikus- és talajviszonyok alakultak ki, melyek a kertészeti kultúrák széles körének nyújtanak kedvező feltételeket. A területi népesség alakulása, a birtokviszonyok jogi szabályozása, az éghajlati- és talajadottságok hozzájárultak ahhoz, hogy ezen a területen a kertészeti kultúrák, köztük a rózsató termesztése is elterjedt.

Szőregi rózsató különleges magyar tájon, a Tisza-Maros szögben nevelkedik. Ezen a

magas humusztartalmú helyen lehet ilyen magas minőségű rózsatövet termelni. A talaj vízháztartása, vízmegtartó képessége itt kiváló, a folyók közelsége miatt kedvező az öntözési lehetőség, megfelelő a páratartalom, amik feltételei az „extra” növény előállításának. A kiváló talaj- és éghajlati viszonyok, a kedvező piac nyújtotta lehetőségek kihasználásával az itt élő emberek sajátos, Maros-szögi tájkultúrát hoztak létre. A termelésnek tradíciói vannak, az itt élő emberek évszázados, öröklődő szakmai tudással rendelkeznek. A itt élő családok szorgalma, kézügyessége és elszántsága kell a kiváló minőségű „Szöregi rózsatő” előállításához.

Az első rózsakeret Újszegeden Pillich Kálmán szegedi ügyvéd hozta létre 1871-ben. A vállalkozó szelleműek közül számos család követte Pillich munkásságát, így Kovács Márton is, aki Szöregen telepített elsőként rózsát 1894-ben. Az 1900-as évek elején megindult Szöregen egy új gazdasági ág, amelynek úttörői mind kivétel nélkül szegény parasztok, zsellérek, napszámosok voltak. A XX. század elején a fejlődés töretlen volt. A további fejlődést segítette az 1921-ben, a földreform alkalmából kiosztott 200-400 négyzetméteres kertek, amelyek megalapozták a minőségi termelést. A szöregi rózsakultúra 1927-ben élte fénykorát.

A nagy gazdasági világválság hatása erre a területre is kiterjedt. 1932 után lassan, de biztos javulás mutatkozott, ami rövid ideig tartott. A Földművelésügyi Minisztérium 124000/1939 sz. rendelete megállította a fejlődést, mert faiskolai engedélyt csak az 5 kataszteri holdat meghaladó területekre adott. A FM Kertészeti Ügyosztálya 250.025/1942/FM rendelete megoldotta a kérdést azzal, hogy a kis faiskolákat szövetkezetekben tömörítette, amellyel 56 faiskolát mentett meg a hivatal.

Szöregi faiskolákból az export is már a XX. század elejétől megindult, oly sikerrel, hogy az ország faiskoláinak összes exportjából a 63 % -át ezek a faiskolák biztosították.

Az értékesítéshez kiváló volt az adottság. 1855-re egybefüggően kiépült a Bécs-Pozsony-Pest-Szeged vasútvonal. A Szeged-Temesvár vasútvonalat 1857. szeptember 17-én nyitotta meg az Osztrák Államvasút-társaság, amelynek az egyik állomása Szöregen volt. A vonaton történő szállítás lehetővé tette, hogy a faiskolai termékeket Budapesten értékesítsék, és kezdetektől fogva exportálják Bécsben. Mindezeknek a tényezőknek tulajdonítható, hogy 1927-ben élte aranykorát a szöregi faiskola és rózsatermesztés, amellyel megalapozták a jövőt, és kialakították a termelés hagyományát és megszerezték a minőségi áru előállításához szükséges szaktudást.

1967. április 26-án alakult az Áfész, 34 fő magánszemély taggal és az általuk adott tőkéből. A megalakulás útjában álló akadályokat a 31/1959. számú kormányrendelet elhárította és így az eredeti célkitűzésének megfelelően tudtak megalakulni. 1969-ben a szövetkezeti törvény szerint át kellett alakulni, akkor lett Általános Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet, röviden Áfész. Az akkori célkitűzés ma is megállja a helyét: irányítsa, koordinálja és megszilárdítsa a kertészek termelését és segítse a tagjai által előállított javak piacra jutását. Az Áfészhez csatlakozók száma egyre nőtt, olyan személyekkel, akik e cél mellett kívántak haladni. Kezdetben családi házak biztosították a telephely szerepét, majd irodaházak tudtak vásárolni a telephely bérlése mellett. Az Áfész kezdetekben önálló export- és import jogot nem kaphatott, de 1970-re sikerült az Állami Külkereskedelmi AGRIMPEX vállalaton keresztül a külkereskedelmet elkezdni. Az első export partner olasz volt, 1971-ben a Hollandiából behozott virághagyma forgalmazással

kezdődött el az import behozatal. 1980-tól a külkereskedelmet a MONIMPEX, GENERALIMPEX vállalatokon keresztül végezték. Jelentős forgalmat bonyolítottak KGST országokban is. 1991-ben kapta meg az Áfész az önálló import jogot és 1992-ben az önálló export jogot, ez segítette a személyesebb kapcsolatok kiépítését és a nemzetközi piac megismerését.

Magyarországon a rózsatő termesztés becslések alapján 2008 évben 100-120 hektáron folyt (ennek túlnyomó többsége Szőreg környékén). E területen fele-fele arányban található egy- és kétéves rózsatő, így az értékesíthető mennyiség kb. 3-4 millió tő (Jankuné et al. 2010, 113. o.). Jelenleg Csongrád megyében a Tisza-Maros háromszögben termelik Magyarországon a rózsatövek 98 százalékát.¹ Közel 300 család megélhetését vagy életminőségének javítását szolgálja, ezek csak a szövetkezettel kapcsolatban álló családok, mert vannak néhányan, akik kiváltak a tagok közül és önálló tevékenységként családi gazdaságban végzik a tevékenységüket, akiknek szintén megélhetést biztosít. A termelés 98 %-a itt, Szeged vonzáskörzetében folyik, amely alátámasztja, hogy a mezőgazdasági ágazaton belül nagyon kis fajsúllyal van jelen. Az Áfész az egyetlen olyan gazdasági társaság az országban, ami a rózsatövek értékesítésével és a termelés integrálásával fő tevékenységi kör keretében foglalkozik, és rajta kívül 3-4 családi gazdaság foglalkozik a termelésével és értékesítésével.

A Szőregi Virág- Disznóvény Áfész kezdeményezésére 2004-ben Magyarországon eredet megjelölési oltalmat kapott a „Szőregi rózsatő”. Majd a folyamat végső eredményeként a BIZOTTSÁG 678/2012/EU VÉGREHAJTÁSI RENDELETE alapján 2012. augusztus 5-től Uniós oltalom alá került a „Szőregi rózsatő”.

Az uniós szimbólum használatában rejlik, hogy beazonosíthatóvá és az európai köztudatban is a legmagasabb minőségű termékek közé emeli ezt a magyar terméket! Az „oltalom alatt álló földrajzi jelzés” megjelölés az európai fogyasztó számára egyértelművé teszi, hogy a termék sajátos jellege annak földrajzi származásából fakad, így az nagyobb bizalmat élvez! A szigorú előírásoknak köszönhetően a vásárlók világszerte biztosak lehetnek abban, hogy a Szőreg térségéből származó rózsatő kiváló minőséget képvisel.

A 2012 évi XXX. tv. értelmében a „Szőregi rózsatő” közösségi oltalom alatt álló kiemelt nemzeti érték.

A „Szőregi rózsatő” kiemelt nemzeti érték méltán kaphatná meg az Önök pozitív elbírálásával a hungarikumok közé történő felvételét is.

A rózsza a virágok királynője, az illatok anyja, a szerelem és a boldogság jelképe.

„A rózsza olyan kedves virág,
hogy semmit nem kell tennünk,
hogy felhívjuk rá a figyelmet.
A természet bőkezűen megajándékozta
bájjal és eleganciával.”

(Ursula Braun_Bernhart)

5. Indoklás a Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvétel mellett

Hisszük, hogy a „Szőregi rózsató” mint Uniós oltalommal védett termék az méltó lehet a hungarikum címre is.

Szorosan kötődik a helyi és térségi termelési kultúrához, egyedi és ebből következően alkalmas az adott terület vonzerejének növeléséhez és térség gazdasági fejlődésének előmozdításához, foglalkoztatási arány növeléséhez.

A globalizáció közepette a helyi sajátosságokat tükröző termékek piacra juttatására szükség és igény is van, hogy a fogyasztó ne csak tömegtermékeket vásároljon, hanem magas minőségű, különleges cikkekhez hozzájusson.

Magyarországon nagyon sokszínű a Hungarikum termékek skálája, ezért bízunk benne, hogy a „Szőregi rózsató” is helyet kaphat és színesítheti e termékek sorát!

A Szőregi Virág Disznővény Áfész, a térség legnagyobb rózsatermelő szövetkezet elnökeként kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy a „Szőregi rózsató” bekerüljön a „Hungarikumok Gyűjteményében”.

A „Szőregi rózsató” az Európai Unióban 2012. augusztus 05-től

„Oltalom alatt álló földrajzi jelzés”

védelmet élvez a Bizottság 678/2012/EU rendelete értelmében.

Szőregen és környékén 120 éves hagyományokra épülő rózsató termeléséért, valamint a kiemelkedő minőség biztosításáért használhatjuk ezt megkülönböztető jelzést.

Kérjük kérelmünk méltányos elbírálását!

Meszlényi Ferenc
elnök

Rózsavölgyi József
Szeged Város Fidesz Képviselő

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Bódi J. (1999): *A szőregi rózsza és gyümölcsfakultúra 1948-49.* Áfész, Szőreg.

Jankuné, K. Gy. – Kozak A. – Radóczné K. T. (2010): *A magyar disznóvénység helyzete és kilátásai.* Agrárgazdasági Kutató Intézet, Budapest, 9, 113. o.

Szalóki István. (1955): *A szegeci faiskolák története,* Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat, Bp, 15.o.

Szőregi Virág- Disznóvénység ÁFÉSZ (2002): *Előtanulmány a Szőregi Rózsátó Hungarikummá minősítéséhez.* 3-8 o.

Bizottság 678/2012/EU Végrehajtási rendelete (2012. július 16.), Európai Unió Hivatalos lapja, L198/4, (2012.07.25.)

7. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

<http://www.roses-szoreg.eu/>

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

<http://sl.toldacuccot.hu/letoltes?sid=201d0c0b6b4b5271e74c59d26f49a558&file=Hungarikumok%20felv%C3%A9tele%20K%C3%A9pek.zip>

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés g) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok

OSSZEFOGLALÓ
A TANÁCS 510/2006/EK RENDELETE
„Szőregi Rózsátó”
EK-sz.: HU-PGI-0005-0389-21” 1 C1.2004

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Csatolva: Hozzájáruló nyilatkozat

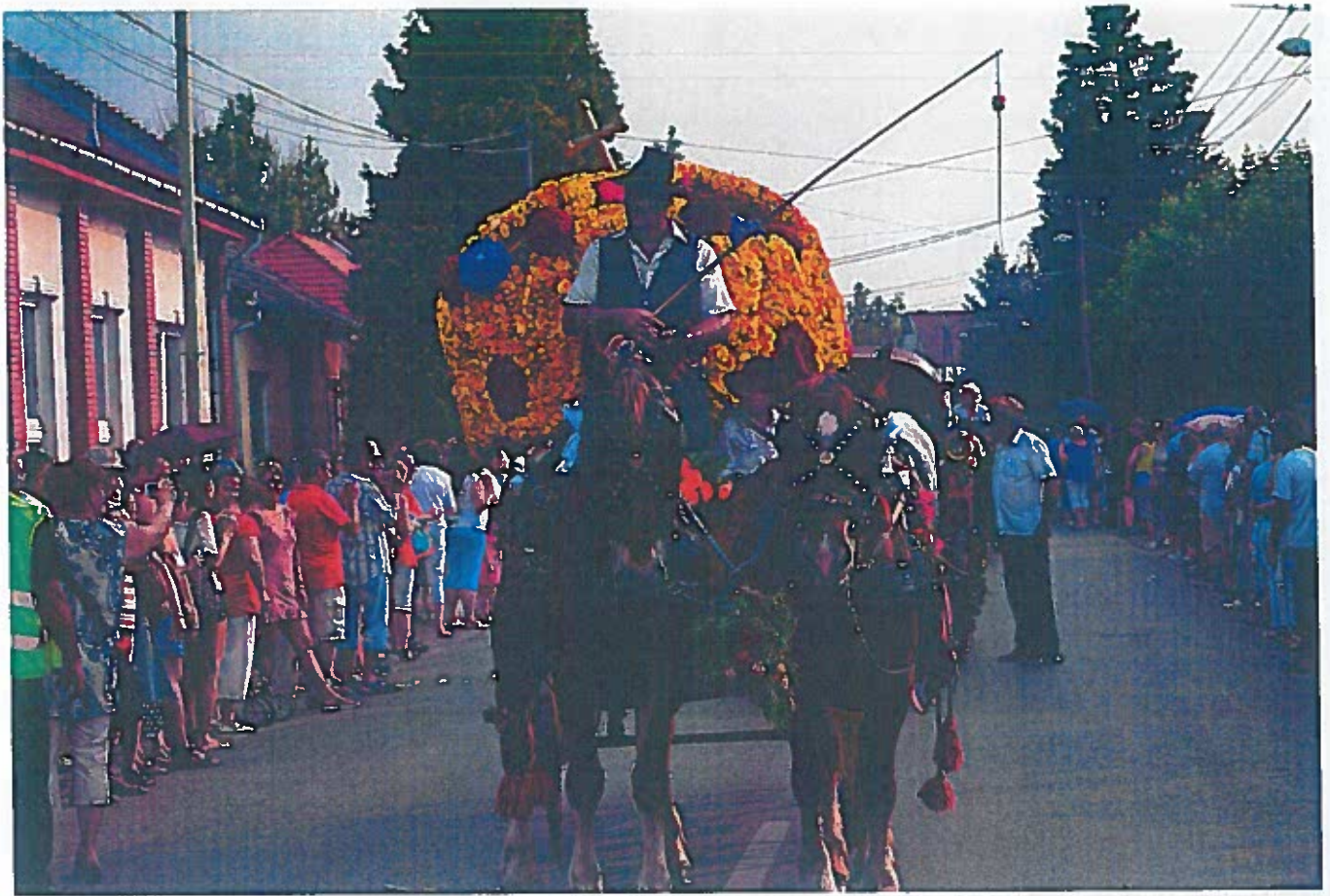

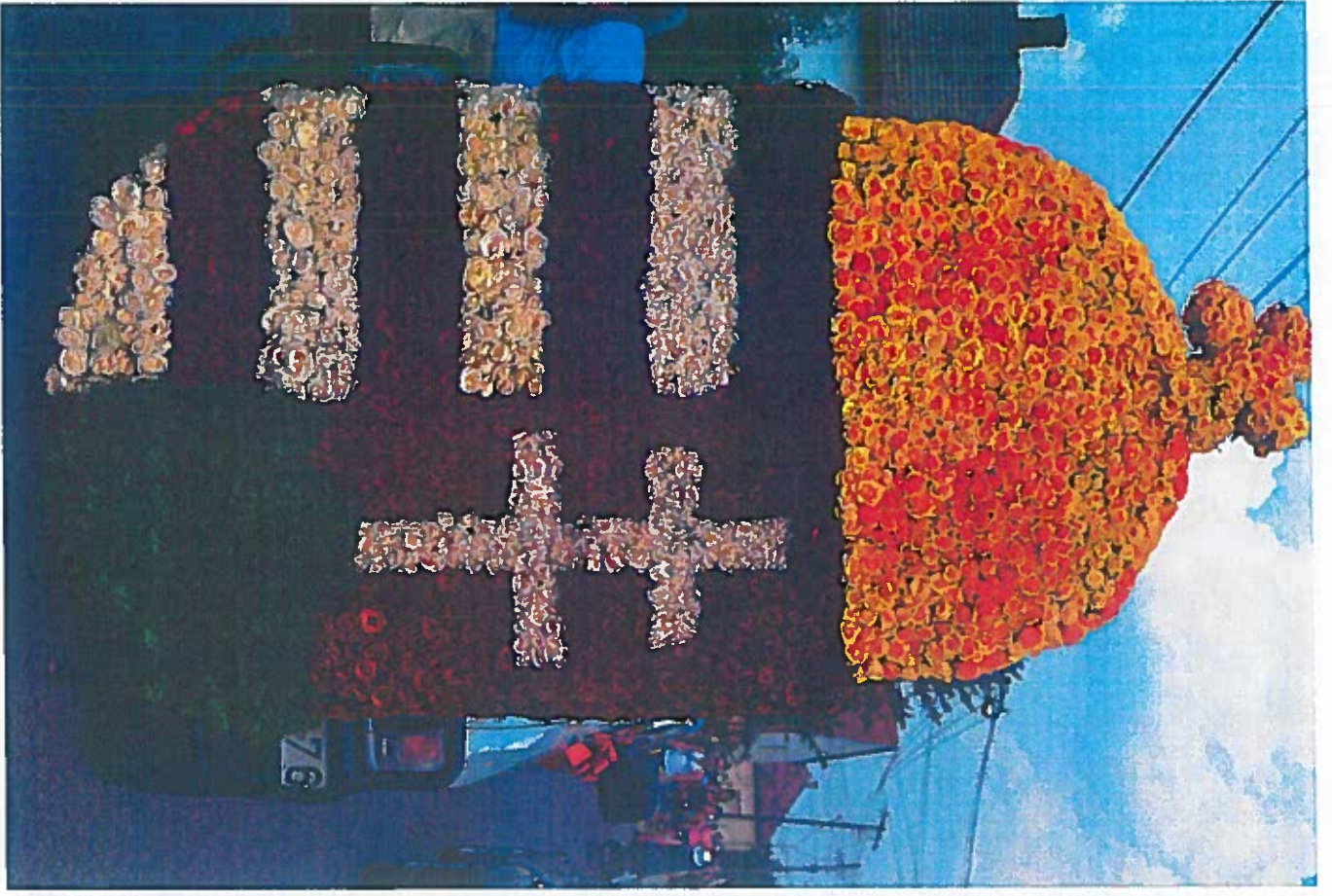

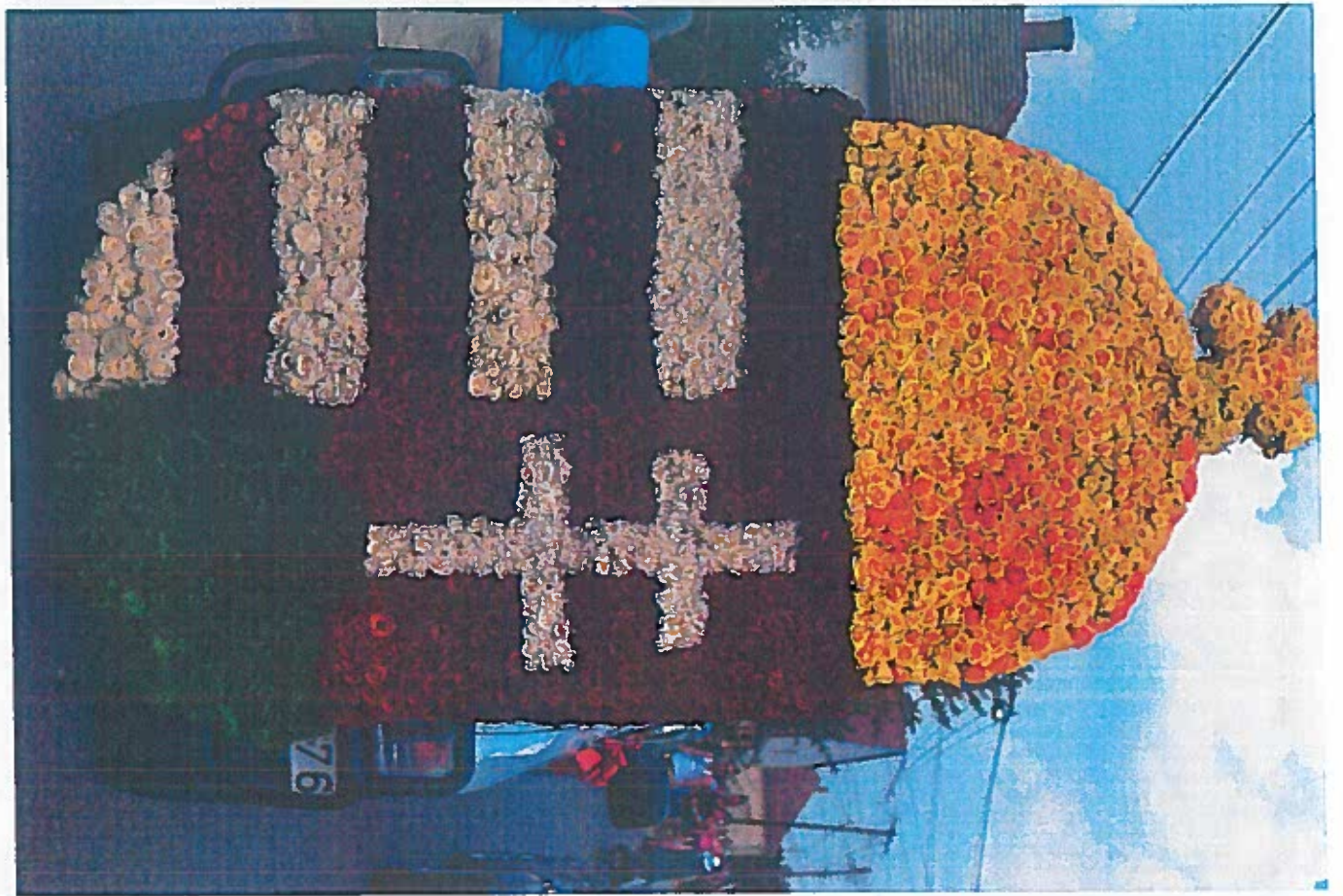
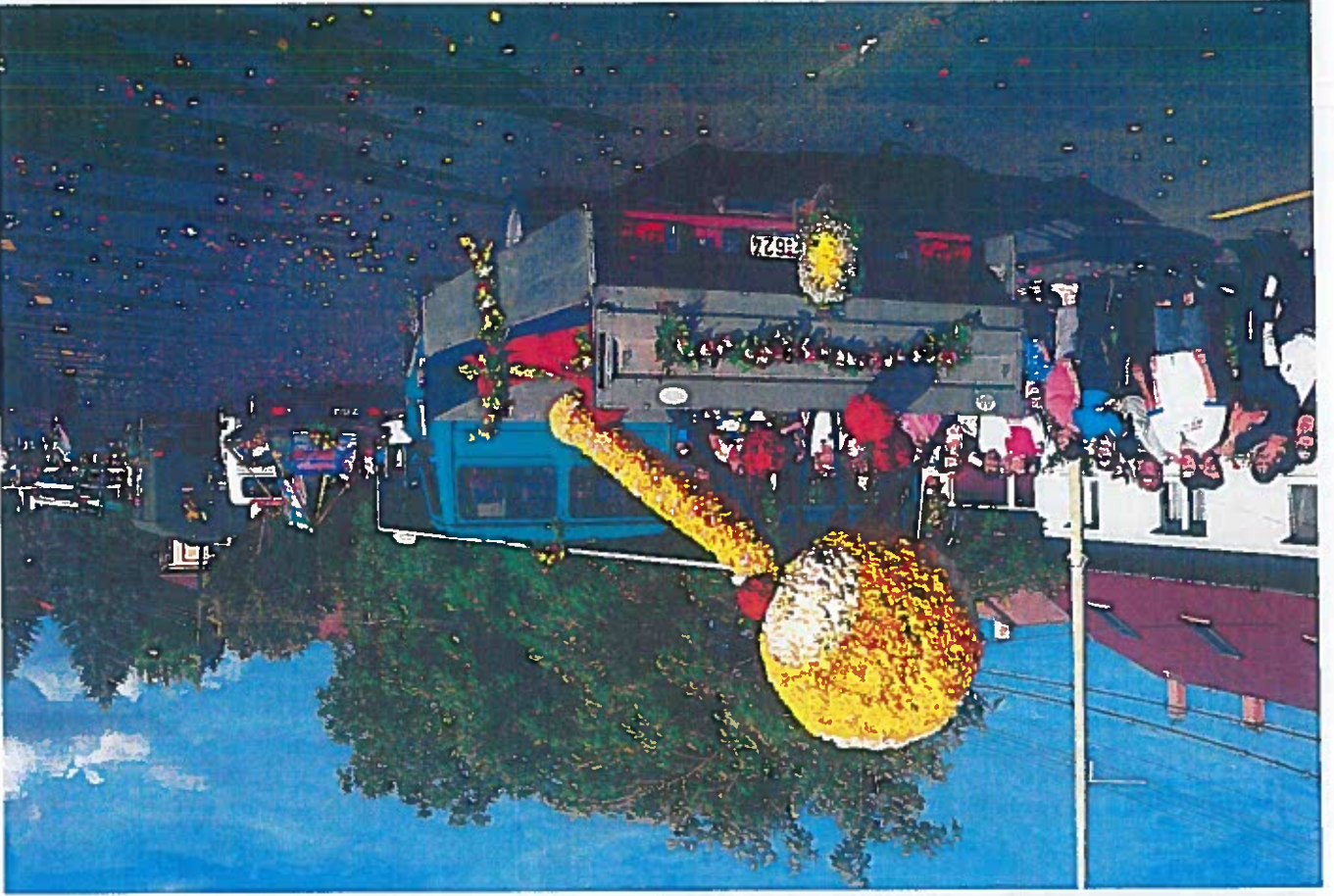

Szőregi Virág-Dísznövény ÁFÉSZ

H- 6771 Szeged-Szőreg, Hősök tere 5.

Tel: 36 62 406-606 Fax: 36 62 405-138

E-mail: szoreg.rozsa@vnet.hu

Web: www.rozsa-szoreg.hu
www.roses-szoreg.hu

NYILATKOZAT

A Szőregi Virág- Dísznövény ÁFÉSZ nevében Meszlényi Ferenc elnök nyilatkozom, hogy a kérelemhez benyújtott a mellékletben szereplő képek és logók a saját tulajdonunkat képezik, és szabad felhasználásukhoz hozzájárulok.

A „Szőregi rózsatő” eredetvédelmével és az oltalom alatt álló földrajzi jelzésével kapcsolatos logók az EU rendeletében megtalálhatóak, nyilvánosan hozzáférhetőek.

Szeged, 2018. július 3.

Meszlényi Ferenc
elnök

Szőregi Virág-Dísznövény
Általános Fogyasztási, Értékesítő
és Beszerző Szövetkezet
SZEGED-SZŐREG
(1)

Magyar Rózsatermesztők Egyesülete

6771 Szeged, Marostorok u. 7

E-mail: fratergy@gmail.com

Tel: +36 30 943 6748

Tel/Fax: +36 62 405 -380

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott **MAGYAR RÓZSTERMESZTŐK EGYESÜLETE** nevében nyilatkozom, hogy a Szőregi Virág- Dísznövény által benyújtott „Szőregi rózsatő” hungarikummá minősítése illeszkedik a Tisza –Maros Szög településeinek környezetéhez, fellendíti a kereskedelmet, illetve kedvezően hat az idegenforgalomra. Emellett a térségben élők életkörülményeit javítja, munkalehetőségeket teremt.

Szeged, 2018. június 25.

Magyar Rózsatermesztők Egyesülete
6771 SZEGED, Hősök tere 5.
Adószám: 18458417-1-06
Tel: (62) 405-138 Fax: (62) 405-138

Fráter György

elnök

HU

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that proper record-keeping is essential for the integrity of the financial system and for the ability to detect and prevent fraud. The document also notes that records should be kept for a sufficient period of time to allow for a thorough audit.

2. The second part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that proper record-keeping is essential for the integrity of the financial system and for the ability to detect and prevent fraud. The document also notes that records should be kept for a sufficient period of time to allow for a thorough audit.

avizálás

Kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló 510/2006/EK tanácsi rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján

Ezzel a közzététellel az 510/2006/EK tanácsi rendelet 7. cikke alapján létrejön a kérelem elleni kifogás joga. A kifogást tartalmazó nyilatkozatnak e közzététel napjától számítva hat hónapon belül kell beérkeznie a Bizottsághoz.

ÖSSZEFOGLALÓ

A Tanács 510/2006/EK rendelete a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról

„SZŐREGI RÓZSATÓ”

EK-szám: HU-PGI-0005-0389-21.10.2004

OEM () OFJ (X)

Ezen összefoglaló a termékleírás legfontosabb elemeit tartalmazza tájékoztatás céljából.

1. A TAGÁLLAM FELELŐS SZERVEZETI EGYSÉGE

Név: Vidékfejlesztési Minisztérium – Élelmiszer-feldolgozási Főosztály

Cím: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.

Tel.: (36 -1) 795-2000

Fax: Fax: (36-1) 795-0096

E-mail: efef@vm.gov.hu; Agnes.Komari@vm.gov.hu

2. CSOPORTOSULÁS

Név: Szőregi Virág-Dísznövény Áfész

Cím: H-6771 Szeged-Szőreg, Hősök tere 5.

Tel.: (36-62) 406-606

Fax: (36-62) 405-138

E-mail: szoreg.rozsa@vnet.hu

Összetétel: Termelők/feldolgozók (X) Egyéb ()

3. A TERMÉK TÍPUSA

Osztály 3.5 csoport (Virágok és dísznövények)

4. TERMÉKLEÍRÁS: (követelmények összefoglalása az 510/2006/EK rendelet 4. cikkének (2) bekezdése alapján)

4.1. Elnevezés:

„Szőregi rózsató”

4.2. Leírás:

Az értékesítésre kerülő szabadgyökerű nemes rózsató egy alanyból és a rászemzett nemes fajtából áll. Alanyként a következő fajták használatosak: Laxa, Polmeriana, Schmid's Ideal, Inermis, Multiflora, Superbe. Az alanyoknak a következő jellemzőkkel kell rendelkezniük: akár -30°C-ot is elviselnek károsodás nélkül; betegségekkel (elsősorban rozsdá-, csillag-rozsdá és lisztharman) szemben ellenállóbbak; szárazság- és nedvességtűrők; jó növekedési erélyűek (erősen, egészségesen és gyorsan fejlődnek); mésztűrők (kivétel: Multiflora); könnyen szaporíthatók (lényeges a magok gyors, elfekvés nélküli kicsírázása).

A „Szőregi rózsató” előállításánál felhasznált nemes rózsafajták a következő csoportokba sorolhatók: kerti és virágágyai rózsatóvek, teahybrid rózsatóvek, polyantha rózsatóvek, floribunda rózsatóvek, futó rózsatóvek, miniatűr rózsatóvek és talajtakaró rózsatóvek. Ugyanezek a csoportok szemezhetők magas törzsre is (a floribunda kivételével), melynél a szemzés magassága 40 centimétertől 140 centiméterig terjedhet.

Az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel védett „Szőregi rózsató” jellemzői az egyes „A” és „B” osztályba való besorolás alapján:

- „A” osztályú kategóriába kerül az a nemes rózsató, amely szabadgyökerű, a szemzéstől elágazó nemes rózsató esetében minimum 2 ág képződik, a harmadik ág a szemzéstől számított 5 cm-en belül elágazik, az összág átmérője 24 mm, és minden egyes ág minimum 6 mm-es átmérőjű. Az ágak hosszúsága nemes futórózsató esetében minimum 40 cm, miniatűr nemes rózsató esetében 20 cm, az összes többi csoport esetében (kerti és virágágyai rózsatóvek, teahybrid rózsatóvek, polyantha rózsatóvek, floribunda rózsatóvek, talajtakaró rózsatóvek) pedig 30 cm. A főgyökérzetnek 10 cm-en belül dúsan el kell ágaznia minden csoport esetében. A gyökér hosszúsága minimum 20 cm.
- „B” osztályú kategóriába sorolják azt a nemes rózsatóvet, amely szabadgyökerű, a szemzéstől elágazó nemes rózsató esetében minimum 2 ág képződik, az összág átmérője minimum 16 mm, és minden ág átmérője minimum 6 mm. Ha a két ág a 16 mm-t nem éri el, akkor 5 cm-en belül el kell ágaznia egy harmadik ágának is, ami minimum 6 mm átmérőjű.
- Ugyanezek a csoportok (a nemes futórózsató kivételével) szemezhetők magas törzsre is, melynél a szemzés magassága 40 cm-től 140 cm-ig terjedhet. A szemzésből minimum 3 ágának kell képződnie, egy ág átmérője pedig minimum 6 mm.

4.3. Földrajzi terület:

A „Szőregi rózsató” oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel védett nemes rózsatóvet a következő, Csongrád megyei települések közigazgatási határain belül állítják elő: Szeged-Szőreg, Szeged-Mihálytelek, Szeged-Gyálarét, Algyő, Deszk, Újszentiván, Kübekháza, Tiszasziget.

4.4. A származás igazolása:

A termelő az illetékes hatóságok által ellenőrzött és dokumentált, a hatósági előírásoknak megfelelően vezetett nyilvántartást vezet. A nyilvántartásban a következő adatok szerepelnek: a terület helyrajzi száma, a telepített alany darabszáma, fajtája és eredete; a telepítésről térkép; a szemzési ütemterv és annak megvalósulása; a fajtánként leszemzett mennyiség; a végtermék mennyisége és minőségi megoszlása, valamint az értékesített mennyiség fajták szerint és annak átvevője, illetve vásárlója, a felvásárlóval kötött szerződés száma, termelői szám, a növény kódja. A nemes rózsatóvek értékesítésekor a „Szőregi rózsató” címke alatt egy egységes, számítógépes alapú nyilvántartási rendszert vezet a Szőregi Virág-Dísznövény Áfész, aki ezt követően garantálja az egységes minőséget. A termelőktől történt felvásárlást (beszállítást) követően egységes címkével, képpel és fajtánévvel kerülnek forgalomba a nemes rózsatóvek.

4.5. Az előállítás módja:

A munkafolyamat az *alanyok beszerzésével és termesztésével kezdődik*. Ha a termelők az alany előállítását választják, akkor a magokat ősszel vagy tavasszal kell elvetni, annak függvényében, hogy a hidegkezelést mesterséges, vagy természetes úton bonyolítják-e le. A magcsemetek kitermelése késő ősszel történik. A csemeték felszedést követően gyökérmagvastagság szerint válogatni és kötegelni kell. A munkafolyamat e szakaszában van lehetőség az értékesítésre, azaz a magcsemete megvásárlására (annak a termelőnek, aki nem maga állítja elő). A saját előállítású, illetve vásárolt kötegeket árkokban ferdén el kell vermelni, földdel takarni vigyázva, hogy a vesszők mindenütt egyenletesen, $\frac{3}{4}$ részükig takarva legyenek.

A munkafolyamat következő fázisa a *talaj-előkészítés az ültetéshez*. A Tisza-Maros talaja kiváló a rózsatermesztéshez, de így is vigyázni kell, hogy tápanyagban gazdag, gyommentes talajba kerüljön a vadalany. Rózsa termesztésénél a vetésforgó alkalmazása kötelező. Előveteményként gabonaféléket, lucernát kell termesztetni. Az elővetemény betakarítása után növényvédelmet, majd ősszel mélyszántást (30-40 cm) kell végezni, az elmunkálás tárcsázással vagy talajmaróval történik.

Az *ültetést* február közepén, március elején kell végezni. Az alanyokat méret szerinti sorrendben ültetik a legvastagabbal kezdve a legvékonyabbig. Az alanyokat az ültetéshez elő kell készíteni: a gyökereket 17 cm-ig kell visszavágni, a vesszőket szintén vissza kell metszeni 10 cm-ig. Az ültetésnél a kézi ültetés jellemző, de géppel is végezhetik. A sortávolság 80-90 cm, a tövek távolsága 12-14 cm. Ültetés után bakhátat készítenek. Az ültetési mélység nagyon fontos: a csemete nyaki részének 2-3 cm-rel a föld fölé kell kerülnie, hogy könnyen szemezhető legyen.

A növényeket *ápolni és védeni* kell a termelési ciklus egésze alatt. A talajművelés a gyomokat és a kártevők gazdáit pusztítja el. Tápanyag utánpótlással a rózsza ellenálló képessége javul, ehhez műtrágya, de lehetőleg szerves szarvasmarha trágya használatos. A vetésváltással megakadályozhatjuk a specifikus kártevők elszaporodását. A vadalanyokat rendszeresen gyommentesíteni kell, amit gépi rotátorozással, ekézéssel és kézi kapálással végeznek. Ez biztosítja a talaj megfelelő levegőztetését is. Ezt évente 4-6 alkalommal kell elvégezni. A növényeket rendszeresen kell permetezni gombás betegségek és kártevők ellen. Az öntözési munka is nagyon fontos, azonban ez az időjárás függvénye.

Az ültetést követő *szemzés* július második felétől szeptember elejéig tart. A rózsza esetében alvószemzést kell alkalmazni. A szemzési munka három jól elkülöníthető munkafolyamatból áll: a *vadalanyok kinyitása, szemzés, kötözés*. A szemeket az előző évben beszemeztetett, közepesen elvirágzott nemes rózsza fajtákról kell szedni.

A *szemzés utáni munkák* első lépése, hogy télen az alanyokat kombinált műtrágyával megszórják. A rózsatő tavaszi munkái a 2. évben a visszavágással kezdődnek. A szemzés fölött az alanyt éles metszőollóval le kell vágni. A hajtások között található vadhajtást el kell távolítani. A nemes hajtásokat vissza kell csípni a kihajtás után 5-10 cm-re, hogy a tő bokrosodjon. A nemes rózsatő tavaszi és nyári munkálatai közé tartozik még a rendszeres gépi gyomirtás, kézi kapálás, permetezés. A nyár folyamán az így keletkezett rózsatőről kell leszedni a vadalanyok szemzéséhez szükséges vesszőket.

Az őszi idősakkal beköszönt a *kitermelés*. A rózsatövek szedésének optimális ideje október. A kisedés előtt a rózsatöveket 40 cm magasságban vissza kell vágni. Szedéskor a rázóvillás traktorral kiszántott és kifordított rózsatöveket levelezni,

vadalni, *osztályozni, kötegelni* és címkézni kell. A rózsatöveket osztályozás és kötegelés után lehetőség szerint minél gyorsabban hűvös helyre kell szállítani, valamint a kiszáradás ellen védeni kell. A *tárolásra* olyan hűtő a legalkalmasabb, amely télen és nyáron is 0 °C és 2 °C közötti hőmérsékletet tud biztosítani.

A *csomagolás* alapanyaga tőzeg és faforgács 50-50% arányú keveréke, amelyet poliészter vagy papír fog össze. Ez utóbbi a papírhengerrel együtt elültethető, amely a talajban lebomlik. Ennek célja, hogy a rózsatövek gyökerét a forgalmazás során megóvják a kiszáradástól és a mechanikus sérülésektől. Az azonos osztályú töveket tizesével összekötegelik, erre a kötegre teszik a címkét. Az így keletkezett 10 darabos kötegekből ötöt szintén összekötnek.

4.6. Kapcsolat:

A „Szőregi rózsatő” különleges minősége egyrészt a termelés több mint száz éves múltra visszatekintő hagyományában, másrészt a földrajzi terület kiváló éghajlati és geológiai adottságaiban rejlik.

Történelmi kapcsolat: A szeged-szőregi tájban kezdetben Új-Szegeden indult el a rózsatermesztés, a rózsaoztványok és a vágott virágok piaci értékesítése a XIX. század vége felé. A szőregi rózsatermesztés története összefűződik a szegedi és új-szegedi termelés hagyományával, illetve a kertészetek fejlődésével. A szegedi faiskolákból kikerült fiatal szemzömesterek Szőregen telepedtek le, kicsi 400-800 négyszögöles (1440-2880 m²) telkeken külön is, saját maguknak is kertészkedtek. Faiskolát létesítettek és a kész oltványokat többnyire a munkaadó szegedi faiskolás rendeléseivel együtt értékesítették. Az 1900-as évek elején megindult Szőregen egy új gazdasági ág, amelynek úttörői mind kivétel nélkül szegény, földnélküli bérlő parasztok, zsellérek, napszámosok voltak. A szőregi kiskertészek, mivel gyakorlati szakemberek voltak, munkájukat művészi tökélyre emelték és miután saját szemzési munkájukat otthon elvégezték, elmentek messzi vidékre is szemezni és híressé tették Szőregot munkájuk által. Ez a kis csoport vált tanítójává a jelenlegi kertészcsoporthoz. A szőregi rózsakultúra 1927-ben élte fénykorát.

A kis faiskolások egymásra voltak utalva. Különösen az értékesítéssel voltak gondjaik, ezért 1936-ban megalakították első szövetkezetüket. 1938-ban a szeged-szőregi faiskolák összes területe 350 kh¹ volt, és 1.250.000 oltványt állítottak elő. A többi faiskola területe az országban 850 holdat tett ki, és ezek 2.040.000 oltványt termeltek. A szeged-szőregi faiskolákból az export már a XX. század első éveiben megindult. Az 1929-1931-es évek átlagát alapul véve az ország összes faiskolái exportjának 63,6%-át, azaz 587.000 oltványt a szeged-szőregi faiskolák szolgáltatják, ami hűen tükrözi, hogy ezek a kis faiskolák kitűnő oltványt neveltek.

A Magyarországon termelt rózsatövek 98 %-át a Szőreg és környéki területeken, az ország egyetlen nagy rózsatő-termesztő tájkeretében termelik. A „Szőregi rózsatő” külföldön is jó hírnévnek és elismertségnek örvend, amit az is mutat, hogy az évente megtermelt 4-5 millió nemes rózsatő döntő többsége (több mint háromnegyed része) exportálásra kerül.

Természeti tényezők: A termesztés hagyományai mellett a kiváló környezeti feltételek kötik a rózsatövet Szőreghez. Jó minőségű, ellenálló és erős rózsatövek előállításához három környezeti feltétel szükséges: jó minőségű, tápanyagban gazdag talaj, megfelelő vízellátottság és kellő mennyiségű napsütés.

¹ Kh. Kataszteri hold. 1kh=1600 négyszögöl=0,5755 ha=5755m²

A „Szőregi rózsató” előállításának területe a Tisza és a Maros folyók találkozásánál, azok néhai árterén található. Az itt kialakult magas humusztartalmú és jó víztartó képességű, középkötött mezőségi vályog, valamint hordalékos öntéstalaj sűrűn elágazó, más talajtípuson termesztett nemes rózsatónál több hajszálgökyeret tartalmazó gyökérzetet eredményez. A jó vízelvezető képesség miatt nem alakul ki pangó víz a talajban, annak laza, levegős szerkezete miatt a megfelelő gyökérfejlődéshez szükséges oxigén is rendelkezésre áll. A jól elágazó gyökérzet révén jobb a rózsató tápanyagfelvétele, nemes része jobban növekszik és erősebben fejlődik, több ágat, illetve hajtást hoz és több virágot is ad, mint a más talajadottságok között nevelt növény. Az értékesítésre kerülő nemes rózsató így sokkal erősebb, betegségekkel szemben, illetve fagynak-télnek ellenállóbb lesz, más talajtípuson is megbízható minőséget produkál. A Tisza és Maros folyók közelsége a rózsatermesztéshez szükséges optimális relatív páratartalmat és az öntözés lehetőségét is biztosítja.

A rózsatermesztés környezeti feltételei közül a legfontosabb a fény, mivel ez szolgáltatja a fotoszintézishez szükséges energiát. A „Szőregi rózsató” minőségét a napsütéses órák száma mellett nagyban meghatározza a naphossz, a fényerősség valamint a fényenergia. A szőregi rózsatermesztő körzet az ország legmelegebb nyarú és legjobb fényellátottságú vidéke. Az évi középhőmérséklet 11,5 C°, ebből a tenyészidőszak átlaga 18 C°. A napfényes órák száma 2100 felett van, ami meghaladja az északabbra fekvő területeken mért átlagokat. A tenyészidőszak tavasszal korábban kezdődik és ősszel tovább tart, a vegetációs időszak meghosszabbodik, így a növények magasabb fény- és hőösszeget kapnak, mint az északabbra fekvő területeken. Ennek eredménye az erőteljes hajtásfejlődés. A nemes rózsatóvek ősszel jól beérve, vastag, kellőképpen megfásodott ágtömeget produkálnak, jól fejlett, egészséges rügyekkel. Az erős vesszőkben lévő gazdag tartalékok lehetővé teszik az ősszel felszedett rózsatóvek hosszabb távú tárolását és a következő évi elültetés utáni jó eredést. A növény fagyállóságát fokozza az, hogy a szőregi körzetben nem ritkák a forró nyarakat követő kemény telek, melyek során a növények kellőképp megedződnek a további életük teljes tartamára. A „Szőregi rózsató” megeredése az elültetés után biztonságos.

Emberi tényezők, szaktudás: A „Szőregi rózsató” termesztése több mint száz éves múltra tekint vissza, és az országban egyedülálló hagyományokkal rendelkezik. A nemes rózsató rendkívül munka-és szakértelem-igényes termesztése jellemzően több generációt magába foglaló családi gazdaságokban folyik. A térségben kialakult szakértelem és szaktudás generációról generációra adódik tovább. Ez magában foglalja a termesztési hagyományok és a kézi szemzés technikájának az átadását, valamint a kezűgyesség átörökítését.

Összefoglalva tehát elmondható, hogy a Tisza-Maros szög kontinentális éghajlata, tápanyag-dús, laza szerkezetű, ideális talajvíz-ellátású vályog- és öntéstalaja és napfény-ellátottsága kedvező a „Szőregi rózsató” termesztéséhez. A különleges természeti adottságok, az apáról fiúra szálló szakmai tudás és tapasztalat eredményeként a „Szőregi rózsató” sajátos tulajdonságait bármely éghajlati adottságok közé kerülve megtartja.

4.7. Ellenőrző szerv:

Név: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ, Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság

Cím: 1024 Budapest, Kisrókus u. 15/A.

Tel.: (36-1) 336-9115

Fax: 06-1/336-9011

E-mail: menyhertt@mgszh.gov.hu

4.8. Címkézés:

A címkén a következő felirat olvasható: „Szőregi rózsató”, a fajtanév és a következő ábra:

A közösségi nyilvántartásba vételt követően meg kell jelennie az „oltalom alatt álló földrajzi jelzés” megjelölésnek, valamint az ehhez kapcsolódó közösségi szimbólumnak is.

Kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló 510/2006/EK tanácsi rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján

(2011/C 310/12)

Ezzel a közzététellel az 510/2006/EK tanácsi rendelet (1) 7. cikke alapján létrejön a kérelem elleni kifogás joga. A kifogást tartalmazó nyilatkozatnak e közzététel napjától számítva hat hónapon belül kell beérkeznie a Bizottsághoz.

ÖSSZEFOGLALÓ

A TANÁCS 510/2006/EK RENDELETE

„SZŐREGI RÓZSATÓ”

EK-sz.: HU-PGI-0005-0389-21.10.2004

OEM () OFJ (X)

Ezen összefoglaló a termékleírás legfontosabb elemeit tartalmazza tájékoztatás céljából.

1. A tagállam felelős szervezeti egysége:

Név: Vidékfejlesztési Minisztérium
Élelmiszer-feldolgozási Főosztály
Cím: Budapest
Kossuth Lajos tér 11.
1055
MAGYARORSZÁG/HUNGARY
Tel. +36 17952000
Fax +36 17950096
E-mail: efef@vm.gov.hu
Agnes.Komari@vm.gov.hu

2. Csoportosulás:

Név: Szőregi Virág-Dísznövény Áfész
Cím: Szeged-Szőreg
Hősök tere 5.
6771
MAGYARORSZÁG/HUNGARY
Tel. +36 62406606
Fax +36 62405138
E-mail: szoreg.rozsa@vnet.hu
Összetétel: Termelők/feldolgozók (X) Egyéb ()

3. A termék típusa:

3.5. osztály Virágok és dísznövények

4. Termékleírás:

(követelmények összefoglalása az 510/2006/EK rendelet 4. cikkének (2) bekezdése alapján)

4.1. Elnvezés:

„Szőregi rózsató”

4.2. Leírás:

Az értékesítésre kerülő szabadgyökerű nemes rózsató egy alanyból és a rászemzett nemes fajtából áll. Alanyként a következő fajták használatosak: Laxa, Polimeriana, Schmid's Ideal, Inermis, Multiflora, Superbe. Az alanyoknak a következő jellemzőkkel kell rendelkezniük: akár – 30 °C-ot is elviselnek

(1) HL L 93., 2006.3.31., 12. o.

károsodás nélkül; betegségekkel (elsősorban rozsdá-, csillag-rozsdá és lisztharmat) szemben ellenállóbbak; szárazság- és nedvességtűrők; jó növekedési erélyűek (erősen, egészségesen és gyorsan fejlődnek); mésztűrők (kivétel: Multiflora); könnyen szaporíthatók (lényeges a magok gyors, elfekvés nélküli kicsírázása).

A „Szőregi rózsató” előállítás során felhasznált nemes rózsafajták a következő csoportokba sorolhatók: kerti és virágágyi rózsatövek, teahybrid rózsatövek, polyantha rózsatövek, floribunda rózsatövek, futó rózsatövek, miniatűr rózsatövek és talajtakaró rózsatövek. Ugyanezek a csoportok szemezhető magas törzsre is (a floribunda kivételével), melynél a szemzés magassága 40 centimétertől 140 centiméterig terjedhet.

Az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel védett „Szőregi rózsató” jellemzői az egyes, „A” és „B” osztályba való besorolás alapján:

- „A” osztályú kategóriába kerül az a nemes rózsató, amely szabadgyökerű, a szemzéstől elágazó nemes rózsató esetében minimum 2 ág képződik, a harmadik ág a szemzéstől számított 5 cm-en belül elágazik, az összeg átmérője 24 mm, és minden egyes ág minimum 6 mm-es átmérőjű. Az ágak hosszúsága nemes futórózsató esetében minimum 40 cm, miniatűr nemes rózsató esetében 20 cm, az összes többi csoport esetében (kerti és virágágyi rózsatövek, teahybrid rózsatövek, polyantha rózsatövek, floribunda rózsatövek, talajtakaró rózsatövek) pedig 30 cm. A főgyökérzetnek 10 cm-en belül dúsan el kell ágaznia minden csoport esetében. A gyökér hosszúsága minimum 20 cm.
- „B” osztályú kategóriába sorolják azt a nemes rózsátövet, amely szabadgyökerű, a szemzéstől elágazó nemes rózsató esetében minimum 2 ág képződik, az összeg átmérője minimum 16 mm, és minden ág átmérője minimum 6 mm. Ha a két ág a 16 mm-t nem éri el, akkor 5 cm-en belül el kell ágaznia egy harmadik ágának is, ami minimum 6 mm átmérőjű.
- Ugyanezek a csoportok (a nemes futórózsató kivételével) szemezhető magas törzsre is, melynél a szemzés magassága 40 cm-től 140 cm-ig terjedhet. A szemzésből minimum 3 ágának kell képződnie, egy ág átmérője pedig minimum 6 mm.

4.3. Földrajzi terület:

A „Szőregi rózsató” oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel védett nemes rózsátövet a következő, Csongrád megyei települések közigazgatási határain belül állítják elő: Szeged-Szőreg, Szeged-Mihálytelek, Szeged-Gyálárát, Algyő, Deszk, Újszentiván, Kübekháza, Tiszasziget.

4.4. A származás igazolása:

A termelő az illetékes hatóságok által ellenőrzött és dokumentált, a hatósági előírásoknak megfelelően vezetett nyilvántartást vezet. A nyilvántartásban a következő adatok szerepelnek: a terület helyrajzi száma, a telepített alany darabszáma, fajtája és eredete; a telepítésről térkép; a szemzési ütemterv és annak megvalósulása; a fajtánként leszemzett mennyiség; a végtermék mennyisége és minőségi megoszlása, valamint az értékesített mennyiség fajták szerint és annak átvevője, illetve vásárlója, a felvásárlóval kötött szerződés száma, termelői szám, a növény kódja. A nemes rózsatövek értékesítésekor a „Szőregi rózsató” címke alatt egy egységes, számítógépes alapú nyilvántartási rendszert vezet a Szőregi Virág-Dísznövény Áfész, aki ezt követően garantálja az egységes minőséget. A termelőktől történt felvásárlást (beszállítást) követően egységes címkével, képpel és fajtanevvel kerülnek forgalomba a nemes rózsatövek.

4.5. Az előállítás módja:

A munkafolyamat az alanyok beszerzésével és termesztésével kezdődik. Ha a termelők az alany előállítását választják, akkor a magokat ősszel vagy tavasszal kell elvetni, annak függvényében, hogy a hidegkezelést mesterséges vagy természetes úton bonyolítják-e le. A magcsemtek kitermelése késő ősszel történik. A csemteket felszedést követően gyökérnyakvastagság szerint válogatni és kötegelni kell. A munkafolyamat e szakaszában van lehetőség az értékesítésre, azaz a magcsemete megvásárlására (annak a termelőnek, aki nem maga állítja elő). A saját előállítású, illetve vásárolt kötegeket árkokban ferdén el kell vermelni, földdel takarni vigyázva, hogy a vesszők mindenütt egyenletesen, $\frac{1}{3}$ részükig takarva legyenek.

A munkafolyamat következő fázisa a *talaj-előkészítés az ültetéshez*. A Tisza-Maros talaja kiváló a rózsatermesztéshez, de így is vigyázni kell, hogy tápanyagban gazdag, gyommentes talajba kerüljön a vadalany. Rózsatermesztésénél a vetésforgó alkalmazása kötelező. Előveteményként gabonaféléket, lucernát kell termesztetni. Az elővetemény betakarítása után növényvédelmet, majd ősszel mélyszántást (30–40 cm) kell végezni, az elmunkálás tárcsázással vagy talajmaróval történik.

Az ültetést február közepén, március elején kell végezni. Az alanyokat méret szerinti sorrendben ültetik a legvastagabbal kezdve a legvékonyabbig. Az alanyokat az ültetéshez elő kell készíteni: a gyökereket 17 cm-ig kell visszavágni, a vesszőket szintén vissza kell metszeni 10 cm-ig. Az ültetésnél a kézi ültetés jellemző, de géppel is végezhetik. A sortávolság 80–90 cm, a tövek távolsága 12–14 cm. Ültetés után bakhátat készítenek. Az ültetési mélység nagyon fontos: a csemete nyaki részének 2–3 cm-rel a föld fölé kell kerülnie, hogy könnyen szemezhető legyen.

A növényeket *ápolni és védeni* kell a termelési ciklus egésze alatt. A talajművelés a gyomokat és a kártevőket gazdáit pusztítja el. Tápanyag-utánpótlással a rózsatermesztés ellenálló képessége javul, ehhez műtrágya, de lehetőleg szerves szarvasmarha trágya használatos. A vetésváltással megakadályozhatjuk a specifikus kártevők elszaporodását. A vadalanyokat rendszeresen gyommentesíteni kell, amit gépi rotátorozással, ekézéssel és kézi kapálással végeznek. Ez biztosítja a talaj megfelelő levegőztetését is. Ezt évente 4–6 alkalommal kell elvégezni. A növényeket rendszeresen kell permetezni gombás betegségek és kártevők ellen. Az öntözési munka is nagyon fontos, azonban ez az időjárás függvénye.

Az ültetést követő *szemzés* július második felétől szeptember elejéig tart. A rózsatermesztés esetében alvószemzés kell alkalmazni. A szemzési munka három jól elkülöníthető munkafolyamatból áll: a *vadalanyok kinyitása, szemzés, kötözés*. A szemket az előző évben beszemeztetett, közepesen elvirágozott nemes rózsatermesztési fajtákról kell szedni.

A *szemzés utáni munkák* első lépése, hogy télen az alanyokat kombinált műtrágyával megszórják. A rózsatermesztés tavaszi munkái a 2. évben a visszavágással kezdődnek. A szemzés fölött az alanyt éles metszőollóval le kell vágni. A hajtások között található vadhajtást el kell távolítani. A nemes hajtásokat vissza kell csipni a kihajtás után 5–10 cm-re, hogy a tő bokrosodjon. A nemes rózsatermesztés tavaszi és nyári munkálatai közé tartozik még a rendszeres gépi gyomirtás, kézi kapálás, permetezés. A nyári folyamán az így keletkezett rózsatermesztésről kell leszedni a vadalanyok szemzéséhez szükséges vesszőket.

Az őszi időszakkal beköszönt a *kitermelés*, a rózsatermesztés szedésének optimális ideje október. A kiszedés előtt a rózsatermesztéseket 40 cm magasságban vissza kell vágni. Szedéskor a rázóvillás traktorral kiszántott és kifordított rózsatermesztéseket levelezni, vadalni, *osztályozni, kötegelni* és címkézni kell. A rózsatermesztéseket osztályozás és kötegelés után lehetőség szerint minél gyorsabban hűvös helyre kell szállítani, valamint a kiszáradás ellen védeni kell. A *tárolásra* olyan hűtő a legalkalmasabb, amely télen és nyáron is 0 °C és 2 °C közötti hőmérsékletet tud biztosítani.

A *csomagolás* alapanyaga tőzeg és faforgács 50–50% arányú keveréke, amelyet poliészter vagy papír fog össze. Ez utóbbi a papírhengerrel együtt elültethető, amely a talajban lebomlik. Ennek célja, hogy a rózsatermesztés gyökerét a forgalmazás során megóvják a kiszáradástól és a mechanikus sérülésektől. Az azonos osztályú töveket tízesével összekötegelik, erre a kötegre teszik a címkét. Az így keletkezett 10 darabos kötegekből ötöt szintén összekötnék.

4.6. Kapcsolat:

A „Szóregi rózsatermesztés” különleges minősége egyrészt a termelés több mint száz éves múltja visszatekintő hagyományában, másrészt a földrajzi terület kiváló éghajlati és geológiai adottságaiban rejlik.

Történelmi kapcsolat: A szeged-szöregi tájban kezdetben Új-Szegeden indult el a rózsatermesztés, a rózsaoltványok és a vágott virágok piaci értékesítése a XIX. század vége felé. A szöregi rózsatermesztés története összefűződik a szegedi és új-szegedi termelés hagyományaival, illetve a kertészetek fejlődésével. A szegedi faiskolákból kikerült fiatal szemzőmesterek Szöregre telepődtek le, kicsi, 400–800 négyszögöles (1 440–2 880 m²) telkeken külön is, saját maguknak is kertészkedtek. Faiskolát létesítettek és a kész oltványokat többnyire a munkaadó szegedi faiskolás rendelkezéseivel együtt értékesítették. Az 1900-as évek elején megindult Szöregre egy új gazdasági ág, amelynek úttörői mind kivétel nélkül szegény, földnélküli bérlő parasztok, zsellérek, napszámosok voltak. A szöregi kiskertészek, mivel gyakorlati szakemberek voltak, munkájukat művészi tökélyre emelték és miután saját szemzési munkájukat otthon elvégezték, elmentek messzi vidékre is szemezni és híressé tették Szöregre munkájuk által. Ez a kis csoport vált tanítójává a jelenlegi kertészcsoportnak. A szöregi rózsakultúra 1927-ben élte fénykorát.

A kis faiskolások egymásra voltak utalva. Különösen az értékesítéssel voltak gondjaik, ezért 1936-ban megalakították első szövetkezetüket. 1938-ban a szeged-szöregi faiskolák összes területe 350 kh⁽¹⁾ volt, és 1 250 000 oltványt állítottak elő. A többi faiskola területe az országban 850 holdat tett ki, és ezek 2 040 000 oltványt termeltek. A szeged-szöregi faiskolákból az export már a XX. század első éveiben megindult. Az 1929–1931-es évek átlagát alapul véve az ország összes faiskolai exportjának 63,6 %-át, azaz 587 000 oltványt a szeged-szöregi faiskolák szolgáltatták, ami hűen tükrözi, hogy ezek a kis faiskolák kítőnő oltványt neveltek.

A Magyarországon termelt rózsatövek 98 %-át a Szöreg és környéki területeken, az ország egyetlen nagy rózsatövegyártó tájkeretében termelik. A „Szöregi rózsató” külföldön is jó hírnévnek és elismerésnek örvend, amit az is mutat, hogy az évente megtermelt 4-5 millió nemes rózsató döntő többsége (több mint háromnegyed része) exportálásra kerül.

Természeti tényezők: A termesztés hagyományai mellett a kiváló környezeti feltételek kötik a rózsatövet Szöreghez. Jó minőségű, ellenálló és erős rózsatövek előállításához három környezeti feltétel szükséges: jó minőségű, tápanyagban gazdag talaj, megfelelő vízellátottság és kellő mennyiségű napsütés.

A „Szöregi rózsató” előállításának területe a Tisza és a Maros folyók találkozásánál, azok néhai árterén található. Az itt kialakult magas humusztartalmú és jó víztartó képességű, közepkötött mezősi vályog, valamint hordalékos öntéstalaj sűrűn elágazó, más talajtípuson termesztett nemes rózsatónál több hajszálgökeret tartalmazó gyökérzetet eredményez. A jó vízelvezető képesség miatt nem alakul ki pangó víz a talajban, annak laza, levegős szerkezete miatt a megfelelő gyökérfejlődéshez szükséges oxigén is rendelkezésre áll. A jól elágazó gyökérzet révén jobb a rózsató tápanyagfelvétele, nemes része jobban növekszik és erősebben fejlődik, több ágat, illetve hajtást hoz és több virágot is ad, mint a más talajadottságok között nevelt növény. Az értékesítésre kerülő nemes rózsató így sokkal erősebb, betegségekkel szemben, illetve fagynak-télnek ellenállóbb lesz, más talajtípuson is megbízható minőséget produkál. A Tisza és Maros folyók közelsége a rózsatermesztéshez szükséges optimális relatív páratartalmat és az öntözés lehetőségét is biztosítja.

A rózsatermesztés környezeti feltételei közül a legfontosabb a fény, mivel ez szolgáltatja a fotoszintézishez szükséges energiát. A „Szöregi rózsató” minőségét a napsütéses órák száma mellett nagyban meghatározza a naphossz, a fényerősség, valamint a fényenergia. A szöregi rózsatermesztő körzet az ország legmelegebb nyarú és legjobb fényellátottságú vidéke. Az évi középhőmérséklet 11,5 C°, ebből a tenyészidőszak átlaga 18 C°. A napfényes órák száma 2 100 felett van, ami meghaladja az északabbra fekvő területeken mért átlagokat. A tenyészidőszak tavasszal korábban kezdődik és ősszel tovább tart, a vegetációs időszak meghosszabbodik, így a növények magasabb fény- és hőösszeget kapnak, mint az északabbra fekvő területeken. Ennek eredménye az erőteljes hajtásfejlődés. A nemes rózsatövek ősszel jól beérve, vastag, kellőképpen megfásodott ágatömeget produkálnak, jól fejlett, egészséges rügyekkel. Az erős vesszőkben lévő gazdag tartalékok lehetővé teszik az ősszel felszedett

(1) Kh. Kataszteri hold. 1kh = 1 600 négyszögöl = 0,5755 ha = 5 755 m².

rózsatövek hosszabb távú tárolását és a következő évi elültetés utáni jó eredést. A növény fagyállóságát fokozza az, hogy a szőregi körzetben nem ritkák a forró nyarakat követő kemény telek, melyek során a növények kellőképp megedződnek a további életük teljes tartamára. A „Szőregi rózsatő” megeredése az elültetés után biztonságos.

Emberi tényezők, szaktudás: A „Szőregi rózsatő” termesztése több mint száz éves múltra tekint vissza, és az országban egyedülálló hagyományokkal rendelkezik. A nemes rózsatő rendkívül munka- és szakértelem-igényes termesztése jellemzően több generációt magába foglaló családi gazdaságokban folyik. A térségben kialakult szakértelem és szaktudás generációról generációra adódik tovább. Ez magában foglalja a termesztési hagyományok és a kézi szemzés technikájának az átadását, valamint a kézügyesség átörökítését.

Összefoglalva tehát elmondható, hogy a Tisza-Maros szög kontinentális éghajlata, tápanyagdús, laza szerkezetű, ideális talajvíz-ellátású vályog- és öntéstalaja és napfényellátottsága kedvező a „Szőregi rózsatő” termesztéséhez. A különleges természeti adottságok, az apáról fiúra szálló szakmai tudás és tapasztalat eredményeként a „Szőregi rózsatő” sajátos tulajdonságait bármely éghajlati adottságok közé kerülve megtartja.

4.7. Ellenőrző szerv:

Név: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ
Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság
Cím: Budapest
Kisrökös u. 15/A.
1024
MAGYARORSZÁG/HUNGARY
Tel. +36 13369115
Fax +36 13369011
E-mail: menyhertt@mgszh.gov.hu

4.8. Címkézés:

A címkén a következő felirat olvasható: „Szőregi rózsatő”, a fajtanév és a következő ábra:

A közösségi nyilvántartásba vételt követően meg kell jelennie az „oltalom alatt álló földrajzi jelzés” megjelölésnek, valamint az ehhez kapcsolódó közösségi szimbólumnak is.

<https://szegedma.hu/2017/09/hivatalosan-is-hungarikumma-valhatna-a-szoregi-rozsa>

Közélet

Hivatalosan is hungarikummá válhatna a szőregi rózsza

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.

Megjelent:

2017.09.21. 06:35

Szerző:

Tóth Marcell

Erőteljes érdeklődést tapasztal a fiatalok részéről a hungarikumok iránt Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke, a Hungarikum Bizottság tagja. A helyieken múlik, hogy milyen mértékben képesek felhasználni a hungarikum címet saját térségük népszerűsítésében. Kérdésünkre elmondta, a szőregi rózsató is elnyerheti a címet, hiszen már most minden adott ahhoz, hogy megítélhessék az elismerést. Lezsák Sándor adott interjút a SZEGEDma hírportálnak.

„Azt érzékelem, hogy a hungarikumok iránti érdeklődés az általános iskola 7. osztályában nagyon erősen jelenik meg. Ennek kialakulását segítjük különböző értékörző táborokkal, tanfolyamokkal, helyi kutatások támogatásával. A középiskolások miatt sem panaszkodhatunk, több mint ezren vesznek részt – a Lakiteleki Népfőiskola és a Hungarikum Bizottság segítségével működő – külhoni értékfeltáró kollégiumok munkájában, amelynek köszönhetően több könyv, DVD született” – nyilatkozta lapunknak *Lezsák Sándor*, az Országgyűlés alelnöke, a Hungarikum Bizottság tagja. Korábban beszámoltunk róla, a Kárpát-medencei Hungarikum vetélkedő [győztesei Szegeden és környékén jártak](#). A vetélkedő fődjára egy kétnapos kirándulás volt, az általános iskolások között egy gyulai intézmény csapata, a középiskolások kategóriájában pedig egy székesfehérvári kollégium csapata győzedelmeskedett a Parlamentben rendezett döntőben. A fiatalokat elkísérték a hungarikumokért felelős államtitkárság munkatársai, valamint Lezsák Sándor, aki lapunknak is beszélt a mozgalomról.

„Több mint húsz esztendeje tartottuk az első hungarikum konferenciát Lakiteleken a népfőiskolán még *Rubovszky András* turisztikai szakértővel és másokkal. Ezt követően érzékelhetővé vált a növekedő érdeklődés nem csak a

magyar csúcsteljesítmények, a hungarikumok iránt, hiszen a helyi értékek is egyre nagyobb figyelmet kaptak” – fogalmazott az országgyűlés alelnöke. Képviselőtársaival, *Medgyasszay Lászlóval*, *Font Sándorral* alakították, formálták elképzeléseiket a témakörben. Először egy országgyűlési határozati javaslatot terjesztették be még ellenzéki képviselőként, amelyet a parlament 90 százaléka támogatott. Az anyaországi magyarság értékei mellett a Kárpát-medencei és a diaszpórában élő magyarság büszkeségeit is lajstromba kívánták venni. „A tervezetet több mint félezer példányban küldtük ki, a válaszok alapján gyűjtöttük össze a kiigazító gondolatokat, javaslatokat” – tette hozzá. Azóta több mint 1000 településen jött létre helyi értéktár bizottság, pedig nem kötelező megalakítani. A magyarországi megyék mellett már a határon túli közösségek is csatlakoztak a mozgalomhoz.

„Egy-egy helyi teljesítményről, amelyre eddig csak legyintettek, kiderült, hogy lehet rá vendéglátást, idegenforgalmat építeni. Mozgalmunk arról szól, hogy értéket értékesítsünk, s egyben szellemileg is erősödjünk, növekedjen önbizalmunk. Sikerélményt kell adnunk, erre van nagy szüksége a Kárpát-medencei magyarságnak” – magyarázta. Sok múlik a helyieken is azonban, mert tőlük függ, hogy egy-egy hungarikum nyújtotta lehetőséget mennyire tudnak kihasználni.

„A hungarikum a magyarság olyan csúcsteljesítménye, amely világszerte elismert. Lehet kiváló nemzeti érték, de ha világban nem ismert, akkor nem válhat hungarikummá, hanem a következő időszakban arra kell törekedni, hogy megismerjék minél több országban” – definiálta a hungarikum fogalmát. Ez alapján akár a világ szinte minden államába exportált szőregi rózsató is elnyerhetné a címet, így rákérdeztünk, hogy mit tehet ezért a helyi közösség. „Első lépésként fel kell terjeszteni. A szőregi rózsza eredetvédett, különleges tulajdonságokkal rendelkező, világszerte ismert növény, így valóban hungarikumnak számít. Reméljük, hamarosan ezt a címet hivatalosan is megadhatjuk” – fogalmazott Lezsák Sándor.

Legutoljára a magyar huszár, a magyar tanya és az erdélyi Torockó épített öröksége vált hungarikummá júniusban, ezzel összesen 67-re nőtt a gyűjteménybe tartozó értékek száma. A bizottság tagja azt szeretné, ha ez egyben nagyobb állami költségvetési támogatást, reklámlehetőséget, címerhasználatot és más, termelőket érintő kedvezményeket jelentene.

